

Eesti ulukitest läbi jahimehe pilgu

Novembris toimunud Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja Lihafoorumil rääkis Eesti Jahimeeste Seltsi tegevjuht Tõnis Korts sellest, milline on Eesti ulukite ja kiskjate olukord jahimehe vaatevinklist.

MEELIKA SANDER-SÕRMUS
meelika@pollumajandus.ee

Kindel on see, et jahimehed suhtuvad nii loomadesse kui loodusesse hästi ja hoolivalt. "Jahindus on looduskaitse praktiline osa – me kaitseme loodust ja loodusrikkust arvestades bioloogilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid aspekte," sõnas Korts ja lisas, et jahimehe pilk ulukitele ei ole vaid pilk läbi optika, vaid see on palju laiem.

Ta mõõnis, et jahimeestel on teha veel palju selgitustööd, sest üldsus teab jahindusest vaid seda, et tegu on küttimisega. "Üldine arvamus on selline, et me vaid kütime, aga me haldame ka ulukifondi, mille majandamine on seotud paljude osapooltega, ka konfliktidega nii maaomanike kui jahilubade korraldamisel," selgitas Korts.

Eesti metsades oli sel ja möödunud aastal suurulukitest enim metskitsi, keda loendati 60 000 isendit, küttiti neist aga 15 800. Põtru oli selsamal jahihooajal 11 400 ja 7337 neist küttiti, punahirvede arvukus oli 3400 ning küttiti 1915. Kokku küttiti neid suurulukeid 25 052 isendit, jahindusnõukogudes aga oli kokku lepitud suurem arv – 30 000.

Kõige enam jõudis jahimeestelt tarbijani esmatöödeldud põdraliha, seda üle 1,1 miljoni kilo. Metskitseliha saadi üle 216 000 kilo ja puhahirveliha 162 000 kilo. Laias laastus saab öelda, et poole sellest tarbivad jahimehed ise, teine osa läheb kokkuostjatele.

Seakatk tõi arvatust laiemad kahjud

Sigade Aafrika katk on mõjutanud juba paaril aastal metssigade küttimist. "Mets-sigu küttiti sel jahihooajal 7690, järgmisel planeerime miinimummahuks 5570 looma. Aga seda on vähe – tava-aastatel, enne seakatku levikut, küttisime palju rohkem. 2014/2015 aastal näiteks 24 909 ja selle järgneval jahiaastal üle 32 000 looma. Meie ülesanne on hoida metssigade arv juurdekasvu piirides – üks siga 1000 hektarile igas jahipiirkonnas. See võimaldab karja aastaga kahkestada või veidi enam," rääkis Korts ja tõi välja veel ühe nüansi, mida seakatku levik kaasa tõi. "Seakatki viis meilt ka üle 2000 jahituristi. Nii kaotasid maapiirkonna ettevõtjad senised kliendid, näiteks jahi korraldajatele ja majutuse-toitlustuse pakkujatele mõjus katk igati äri pidurdavalt."

Ka lisas ta, et Eesti on üks vähesi maid, kus jahiselts on aktiivselt võtnud oma õlule, ehk riigi käest ära, seakatku seotud asjaajamise, arvepidamise ja aruandluse. "Meie naabritel on see töö riigiametnike kanda."

Väikeulukitest küttitakse Kortsil sõnul Eestis enim kopraid, hall- ja valgejänes ja mäkra. Suurkiskjatest sai möödunud jahihooajal küttitud 101 hunti ja 54 karu, ilvest aga ei ühtegi. "Meie uueks probleemiks on saamas šaakal, kelles näeme ohtu kodufaunale. Šaakali kõrge arvukus viib alati alla metsloomade arvukuse, sest nad tegutsevad karjana. Et jahimehi, ametnikke ja üldsust probleemist teavitada, on meil plaanis järgmisel aastal teha šaakali teemadel konverents, kuhu kutsume esinema asju teadvatundvad spetsialistid välismaalt."

Jahimehed on alati väga aupaklikult suhtunud ulukilihasse. "Oleme kasutanud toiduks ka neid ulukeid, keda tavapäraselt ei sööda – näiteks ilvest või mäkra. Ka on meie selts kaasa löönud mitmete kokaraamatute koostamisel, et ikka paraneks tarbimisharjumused ja inimeste teadlikkus, mida head ja erilist ulukiliha teha saab," ütles Korts.

Vaja toetust liha esmaseks töötlemiseks

Hetkel on jahimehe sõnul vaja toetusmeedet, mis aitaks rajada igasse jahiseltsi nõuetekohane esmatötluskoht. "Meil on seltse, kellel on juba olemas korralik esmatötluskoht, aga on ka neid, kes oma jõududega asju korda teha ei suuda. Nii et seda meedet ootame pikisilmi ning loodame, et see avaneb järgmisel kevadel," sõnas ta ja rõhu-

▲ Uuel aastal on jahimeestel prioriteediks jahiohutus. FOTO: INDREK SUSI

MIS ON MIS Suurulukid

Pöder, punahirv, metskits, metssiga, pruunkaru, hunt, ilves ja hallhüljes.

Väikeulukid

Loomadest rebane, kährikkoer, mink, tuhkur, metsnugis, kivinugis, mager, kobras, ondatra, halljänes ja valgejänes. Lindudest kormoran, hallhaigur, rabahani, hallhani, suur laukhani, kanada lagle, valgepösk-lagle, viupart, raakspart, pillpart, sini-kael-part, soopart, ragapart, luitsnokk-part, punapea-vart, tuttvar, mustvaeras, sõtkas, laanepüü, faasan, nurmkana, lauk, tikutaja, metskurvits, naerukajakas, kalakajakas, hobekajakas, merikajakas, kodutuvi, kaelustuvi, hallrastas, künnivaers ja hallvaers.

tas, et ulukiliha puhul on esmatötluse kvaliteet määravaim tegur.

Jahimeeste esindaja sõnul on eestlaste huvi ulukiliha vastu suur. Küttitakse nii endale kui kogukonnale, aga mingil juhul ei saa ulukiliha pidada igapäevatoituks, sest selle hind on liiga kallis. Tõnis Korts ütles, et kahjuks pole neil andmeid, mida ja kui palju jaekaubanduses ulukiliha müüakse, sest seda ei monitorita, sest toorest ulukiliha poelettidelt naljalt ei leia. Küll on aga teada, et konservidest on enim saadaval hirve ja põdra konservid ja vorstitoodetest enam hirve ja põdra poolsuitsuvorste.

Küsimusele, miks Korts on jahimees, vastas ta, et jahindus on suurepärase võimalus veeta oma vaba aega kvaliteetselt, õppida tundma loodust ja seal iseseisvalt hakkamasaamist ning õppida ja arenda koos elutervete ja normaalse inimestega. "Loodus ja kaaskütid pakuvad piiramatult uusi ideid ja väljakutseid. Ka tagab looduses viibimine tugevama tervise ja seeläbi parema elukvaliteedi ning muidugi annab võimaluse katta ise oma laud kvaliteetse "õnneliku" lihaga," vastas ta.

Prioriteediks jahiohutus

Novembri lõpus toimunud koosolekul otsustasid Eesti Jahimeeste Seltsi (EJS) juhatuse liikmed, et jahimeeste 2019. aasta teemaks on jahiohutus.

EJSi presidendi Margus Puusti sõnul mõjutas teema valikut asjaolu, et viimasel jahihooajal on olnud mitu õnnetust relvade-ga.

"Ohutusnõuete täitmine jahirelvade käsitlemisel on meie prioriteet number üks," sõnas Puust. "See puudutab nii noorjahimeeste ettevalmistust kui ka juba staažikatele jahimeeste-

le ohutustehnikanõuete meelde tuletamist," lisas ta.

Aasta jooksul on plaanis korraldada ohutustehnikaalaseid ümarlaudu, õppepäevi ning ohutustehnika alg- ja täiendõpet. Juhatuse liikmed soovivad jahiohutuse aastal teha mitmeid ettepanekuid ohutustehnikat käsitlevate seadusandlike regulatsioonide karmistamiseks.

EJSi tegevjuhi Tõnis Kortsu sõnul ei puuduta ohutustehnika küsimus ainult jahirelva kasutamise oskust. "Oluline on

kindlustada jahipidamise käigus nii jahikaaslaste kui ka kõigi teiste ohutus," selgitas Korts. "See puudutab nii jahikantslite rajamist, vaatevälja suurendamiseks kui ka metsasihtide puhastamist," lisas ta.

Jahimeeste selts on aasta teemasid määranud alates 2013. aastast, mil võeti fookusesse jahikultuur ja eetika. 2014. aasta teemaks oli "Märka ulukit", 2015. aastal "Koostöö", 2016. aastal "Jahimeheks", 2017. aastal "Loenda ulukit" ja 2018. aastal "Jahindus on looduskaitse".

Hundilube anti juurde

23. novembril muutis keskkonnaamet hundijahi küttimis- mahtu ning uuendas ohjamis- alasid. Nüüdsest on küttimis- maht 38 isendit, kust on juba maha arvestatud jahiajal küttitud isendite hulk.

Käskkirjaga on moodustatud uued ohjamisalad huntide küttimiseks ning kinnitatud huntide küttimismahuks Eestis esimese osana kokku 38 isendit.

Keskonnaamet arvestas küttimismahust maha jahiajal küttitud isendite hulga vastavalt jahipiirkondade asukohajärgsele kuuluvusele: Järva ohjamisalalt kaks, Lääne-Viru ohjamisalalt ühe ja Pärnu-Rapla ohjamisalalt ühe hundi.

Kuna suur enamik kahjustustest on kontsentreerunud vähestele aladele, tuleb keskkon-

TASUB TEADA

Hundi tekitatud kahjustuste hulk

on tänava eelmisest aastast märksa väiksem. ajavahemikul 1. aprill kuni 30. september oli hundi rünnakuid kariloomadele 27% ja murtud kariloomi 40% vähem võrreldes eelmise aasta sama perioodiga.

Hundijahihooaeg algab 1. novembril ja kestab jahihooaja lõpuni, s.o 28. veebruarini.

VAATA VEEBIST

Uuenenud ohjamisalad
ejs.ee/kinnitati-hundi-ohjamisalad

naagentuuri arvates küttimise eesmärgipärasele suunamisele tänava varasemast veelgi enam tähelepanu pöörata. Sellest lähtuvalt tehakse ka ettepanek minna sellest aastast, 1. novembrist, üle ohjamisalade põhisele küttimisele.

Ohjamisalade moodustamisel on eelkõige arvestatud hundile sobivate elupaikade olemasolu ja nende sidusust ning nende piirid jälgivad suures osas jahipiirkondade piire. Ohjamisaladel põhinev hundi ohjamissüsteem loob eelnevast märksa paremad eeldused kahjustuste efektiivsemaks vähendamiseks ning soovitud hundi arvukusnäitajate ja tühtlase-ma levikupildi saavutamiseks Mandri-Eestis ning Saare- ja Hiiumaal.